

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, PETRINJSKA ULICA BR. 22
 PRIZEMNO. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 20.—, POLUGOD. K 10.—, ČETVRTGOD
 K 5.— POJEDINI BR. 60 FIL. IZLAZI TRI PUT MJESEČNO.

Vijećanje Londonske cionističke konferencije.

Berlin, 5. marta. (Izvorni brzojav.) U utorak podnio je Leo Motzkin izvještaj povjerenstva za narodna prava u dijaspori. Ističe, da smijemo slijedećih godina u najboljem slučaju računati, da će se 100.000 Židova useliti u Palestinu. Dakle će problem židovstva opstojati i nadalje, a radi posljedica rata, on će se još zaoštriti. Žalibože su ovu činjenicu cionisti i necionisti zanemarili kod pregovora u Parizu. Samo je Lucien Wolff konferenciji predložio jedan memorandum, ali taj nije ništa drugo već sramotna izdaja, jer se, u protimbi sa zaključcima svih mjerodavnih židovskih kongresa, uopće ne obazire na nacionalna prava. Ovaj se memorandum mora odbiti najodlučnije. Motzkin predlaže konferenciji rezoluciju, kojom se traži od mirovne konferencije, da ishodi primitak u ustav: 1. priznanje židovske narodnosti, 2. jamstva za prava manjine, i to već prema prilikama: u upravi i školstvu i što se tiče jezika u ovim državama: Rusiji, Poljskoj, Ukrajini, Litavskoj, Rumunjskoj, Čehoslovačkoj, Jugoslaviji, Njemačkoj Austriji, Grčkoj (Solunu) i Krimu. Osim toga neka se mirovna konferencija založi da se primi po židovskom kongresu reprezentirani židovski narod u Savez naroda. Konačno neka mirovna konferencija odredi, da pri uređivanju ratnih odšteta i žrtve pogroma, već prema gubicima, dobiju odštetu od dotičnih država. Postupak imade se obaviti pod međunarodnim nadzorom. Motzkin predlaže, da se u Pariz pošalje delegacija, koja će tamo organizovati zastupstvo židovskih Narodnih Vijeća pojedinih država. Ovo će zastupstvo imati svrhu, da odlučno poradi oko ostvarenja narodnih zahtjeva. Isto tako se imade s time u savezu sazvati palestinska konferencija. Debata o tim predlozima trajala je cio dan. Govorili su Levin, Kaplanski, Syrkin, Barondess, Farbstein i drugi. Predložene su rezolucije prihvaćene s malim promjenama. — Warburg.

Berlin, 8. marta. (Izvorni brzojav.) U srijedu izvijestio je Weizmann o primitku cionističke delegacije na mirovnoj konferenciji. Izjavljuje, da s uspjehom možemo biti zadovoljni i da su sada velevlasti prihvatile zahtjev o osnutku židovske narodne domaje u Palestini.

U dotičnoj sjednici mirovne konferencije zastupali su Englesku: Balfour, Milner; Francusku: Pichon, Tardieu; Ameriku: Lansing, White; Italiju: Sonnino. — Silvain Levi nije bio ovlašten, da govori u ime cionističke organizacije. Pozvan da referira kao zastupnik francuskog židovstva, iskoristio je zgodu i pokušao, da oslabi cionističke zahtjeve. Ali su Weizmann i Sokolov uspješno obeskrjepili njegove prigovore. Poslije rasprave čestitali su Balfour i Sonnino cionističkoj delegaciji radi odlučnog istupa. Tardieu je izjavio, da se francuska štampa ne protivi zaštitnoj upravi Engleske nad Palestinom. — Mirovna je konferencija predala cionističke zahtjeve povjerenstvu za rješavanje pojedinosti. Profesor Felix Frankfurter pozvan je, da pri tim raspravama obradi pravnu stranu.

Londonska je konferencija s oduševljenjem primila na znanje Weizmannov izvještaj. Delegati raznih zemalja izrazili su zahvalnost jevrejskim, židovskim i engleskim jezikom.

U ponedjeljak je londonska konferencija nakon saslušanja referenata za pitanja organizacije, dra. Jakobsona i tajnika Hermanna, zaključila slijedeće: 1. Izgradnja organizacije važan je dio budućeg rada. 2. Konferencija svih članova velikog odbora neka se što prije održi. 3. Kooptacija doktora Weizmanna u uži akcijski odbor odobrava se. 4. Centralni se ured imade preseliti u London. Njemu će biti podređen kopenhagenski ured. — Konferencija naglasila je izričito potrebu, da organizacija ostane i nadalje jedinstvena. — Hantke.

Berlin, 13. marta. (Izvorni brzojav.) U srijedu na večer, poslije Weizmannovog izvještaja, govorio je Farbstein u ime povjerenstva za emigraciju. U četvrtak prihvaćene su sve rezolucije o emigraciji i emigracijom uredima. Središte za provedbu biti će London. Drugo će se središte urediti u jednoj neutralnoj zemlji. — U četvrtak na večer izvjestio je Eisenberg iz Rehovota o stanju židovskih kolonija, a Dizengof o razvitku kolonija za trajanja rata. — U petak prije podne izvijestio je Wilkansky o temeljima kolonizacije. Zatim je govorio Fischer o temeljnim načelima političkog povjerenstva, koje ima da provede zahtjeve predložene mirovnoj konferenciji. Tom prilikom izjavljuje Weizmann, da je općeniti politički položaj utje-

cao na naše zahtjeve pred mirovnom konferencijom. — U subotu na večer i u medjelju cio dan raspravljalo se o načelima i pojedinostima cionističkog rada. Govorili su Yellin, Berlin, Wilkansky, Usiškin, Simon, Motzkin, Podliševski, Farbstein, Rosof, Barondess, Syrkin, Rosenblatt, Sonme, Herrmann. — Prihvaćene su ove rezolucije: Cionistička konferencija izriče cionističkim vodama zahvalnost i povjerenje za obavljene teški rad. Imajući na umu pravedne i historijske zahtjeve židovskog naroda, koji se očituju u tradiciji i u mnogim židovskim izjavama, umoljava konferencija cionističke vode, da se u svom daljnjem političkom radu postave na temelj prihvaćenih rezolucija. Ove je rezolucije izradilo političko povjerenstvo konferencije. — U ponedjeljak podnijeli su De Lieme i Kaplansky izvještaj povjerenstva za kolonizaciju. Vijećanje konferencije završit će se u utorak na večer. — Warburg.

Kopenhagen, 13. marta. (Brzojav cion. ureda.) U ponedjeljak podnijelo je povjerenstvo za kolonizaciju svoj izvještaj, u kojem traži bezuvjetnu i posvemašnju nacionalizaciju tla u Palestini. Ovaj prijedlog, koji zahtijeva da cijelo zemljište postane vlasništvom židovskoga naroda, poduprla je većina povjerenstva. Naročito su zagovarali ovakovo rješenje del. De Lieme, Simon, Motzkin, Wilkansky, Kaplansky, Schochat, Syrkin, Berlin. Manjina je iznijela prijedlog, da osim nacionalizacije onoga tla, što će ga preuzeti uprava kolonizacije, bude dozvoljeno i privatno kupovanje zemljišta, pri čemu neka bude isključena spekulacija sa zemljištem i neka se onemogućiti sticanje velikoga posjeda. Ovaj votum manjine poduprla su Disengoff, Eisenberg i Jean Fischer. Rasprava nije urodila konačnim rezultatom. — U utorak predsjedao je Usiškin. David Jellie podnio je izvještaj povjerenstva za uzgojna pitanja. Posljedna sjednica održana je u srijedu.

Arap i Židovi.

Kopenhagen, 8. marta. (Brzojav.) Na koncu sjednice londonske konferencije, u kojoj je izvijestio Weizmann o primitku cion. delegacije u mirovnoj konferenciji, pročitano je srdačno pismo emira Faisula. U pismu se stiče, da Arapi, a naročito moderni, simpatiziraju s cionizmom. Weizmann je mnogo učinio također za stvar Arapa. Arapska delegacija želi ostati u saobraćaju s Weizmannom i podupirati će cionističke zahtjeve pred mirovnoms konferencijom.

Cijonisti pred mirovnom konferencijom.

Stockholm, 8. marta. (Brzjav.) O pr-
jemu cijonista pred odborom desetorice na
mirovnoj konferenciji priopćio je Weiz-
mann na Londonskoj cijon. konferenciji
slijedeće pojedinosti: Dne 26. februara pri-
mio je poziv, da dođe 27. pred konferen-
ciju. Budući da nisu bili stigli američki
delegati, zamolio je odgodu, što više nije
bilo moguće. Radi lošeg vremena nisu
američki delegati mogli doći niti aeropla-
nom. Poziv su dobili: Sokolov, Ušiškin,
Weizmann, Spire i prof. Silvain Lévy.
Prije vijećanja sastao se na dogovor Soko-
lov s Lévyem, koji je izjavio, da se posve-
ma slaže s cijonističkim zahtjevima. U sa-
moj konferenciji predsjedao je C l e m e n-
t e e a u. Najprije je govorio Sokolov fran-
cuski. Govorio je kratko i jasno, te doka-
zivao historijsko pravo židovskog naroda.
Zatim je govorio Weizmann engleski. On
je prikazao ekonomsko stanje Židova i tu-
mačio zašto moraju saveznici podupirati
pretvorbu Palestine u židovsku narodnu
domaju. Jevrejski govor Ušiškinov učinio
je dubok dojam na konferenciju. U ime
francuskih cijonista podupro je Spiré ži-
dovske zahtjeve i molio francuske delegate
za sklonost prema židovskim željama.
Onda je u ime francuskih Židova progov-
orio profesor Lévy. Najprije se s izja-
vama priznanja osvrnuo na cijonizam, a
zatim kušao dokazati opasnost (!) cijon-
izma za Palestinu! Iz njegovih izvoda
proizlazilo je jasno, da govori u duhu
a s i m i l a n t s k o m i da je htio djelovati
na konferenciju u smislu francuskih
aspiracija na Veliku Siriju. Lé-
vyev govor dojmio se cijonista neugodno,
tim više, što nisu mogli s njime polemizi-
rati i jer se nakon njegove izjave Soko-
lovu, takav istup nije mogao očekivati. —
Poslije Lévyja zapitao je L a n s i n g, što
se imade razumjeti pod »narodnom do-
majom«. Weizmann je istakao, da Židovi
traže za sebe Palestinu, istim pravom, ko-
jim pripada Englezima Engleska. Mora se
omogućiti, da se godišnje useli oko 70.000
Židova, koji će živjeti prema svojim osebi-
nama. Potrebna je uprava, koja će podu-
pirati ostvarenje židovskih ciljeva. Lé-
vyev stanovište zastupa samo 5 postotaka
Židova, dok ostalih 95 postotaka stoji
iza cijonista. Lévyev strah od ruskih Ži-
dova neosnovan je, jer će cijonizam probu-
diti sve njihove energije. Poslije Weiz-
mannovih razjašnjenja i obrazloženja bio
je B a l f o u r, očito zadovoljan. Kad su ei-
jonistički delegati otišli s konferencije,
imali su dojam, da vlada za njih povoljno
raspoloženje. Sannimo im je čestitao osobo-
no, dok je Balfour naložio svom tajniku,
da čestita cijonističkim delegatima, a
Weizmannu neka izjavi, da je njegov govor
zvučio kao zveket sabalja nad glavom pro-
tivnika.

Kongres židovskih Narodnih Vijeća.

Berlin, 7. marta. (Izvorni brzjav.)
Židovski dopisni ured u Stockholmu javlja:
U Londonu zaključeno je, da se imade sa-
stati k o n g r e s delegata američko-židov-
skog kongresa i svih židovskih Narodnih
Vijeća. Taj će kongres vijećati između 10.
i 15. marta o organizaciji akcije, koja je
potrebna, da se na mirovnoj konferenciji
izvojske židovska narodna prava.

Na pragu.

Balfour saopćuje cijonističkoj delega-
ciji, da su njezini prijedlozi po odboru de-
setorice konferencije mira jednoglasno pri-
hvaćeni. Pichon piše predgovor Sokolov-
ljevoj povijesti cijonizma. I Franceska se
dakle priklonila onome riješenju židov-
skoga pitanja, što ga je engleska vlada u
novembru 1917. zvanično navijestila, Ame-
rika usvojila. I mi smo imali protiv sebe
»Londonski pakt« od god. 1915., koji je Pa-
lestinu razdvajao u dvije interesne sfere,
u sjevernu, francesku, i južnu, englesku.
Gospoda na Quai d'Orsay-u držala su se
prema izvještajima, koje smo do nedavno
dobivali, toga pakta. Našim je vodama, dr-
žimo, konačno pošlo za rukom, da ih pre-
dobiju za ono riješenje, za kojim smo te-
žili: Suverenitet Saveza Naroda nad Pa-
lestinom, a njegov mandatar Velika Bri-
tanijska.

I tako smo, nadajmo se, na pragu svoje
mete! Cijelim Izraelom ozvanjat moćnim
akordima osjećaj jednoga golemoga, u ra-
dosti potresnoga narodnoga doživljaja.
Naši snovi bivaju zbiljom, mističko vjero-
vanje naših preda političkom činjenicom
za unučad! Jehuda Halevi, divni pjesniče,
štone si um'ro na pragu Cijona, pjevajući
mu svoj pozdrav, i ti, veliki Theodore
Herzlu, svi vi trubaduri naše ljubavi i vi
nosioci našega htijenja: evo mi htjedosmo
— i nije više sanja! Spremaj se, Mirjamo,
da zapjevaš pjesmu, kad dospijemo s ovu
stranu Crvenoga Mora!

Naše je to djelo, štone se evo ostva-
ruje. Dvije tisuće godina sjedasmo na oba-
lama Babilona i naricasmo spominjući se
Cijona. Dvije tisuće godina nepodnosivih
progona i patnja. I čudom nekim održa-
samo se. »Narodi i kraljevi, pogani, hrišćani
i muslimani, oprečni jedni drugima u to-
likim smjerovima, ujedinili su se u na-
mjeri, da unište taj narod, a nije im pošlo
za rukom. Mojsijev trnoviti grm, okružen
plamenima, vazda je gorio, a da nije iz-
gorio. Još živu pored sramote i mržnje,
koja im je svuda za petama« — tako piše
franceski protestantski teolog Jakov B a-
s n a g e, prvi nežidovski historičar ži-
dovskoga naroda u početku 18. vijeka.
Dali smo se zavesti i od mističara Sabata-
jeva kova, jer su nam dočaravali sanje na-
ših čežnja. A koliko je bilo mističara i iz-
van našega naroda, koji su vjerovali u to,
da ćemo se i opet uzdignuti iz praha, iz po-
niženja, u koje su nas surovom petom gur-
nuli! Kroz krv i vatru tridesetgodšnjega
rata gledali su dolazak mesijanskoga tisuć-
ljetnoga carstva, navještanog u knjizi
Danijelovoj i uzdignuće Izraela: puritanci
Cromwellove Britanije Nataniel Holmes,
Edward Nikolas, Toma Collier, hugenot
Isaak de la Peyrère i drugi.

I opet smo zapali u tmurno čekanje i
očajavanje. Dok nije došlo doba, gdje gle-
damo bez mistike, kao pjesnici, sanjari, ali
i realni političari zajedno, cilj naš pred
nama. I opet su bili uz nas nežidovski pje-
snici, spisatelji, ali i realni političari, srce
i um svijeta. Tek u velikome dijelu naše-
ga naroda kao da je obamrla pradavna
vjera. Kao nekad puritanski mističari mi
smo, mala šačica idealista, tražili izgub-
ljenih deset plemena Izraelovih, koje nam
je valjalo tek naći i sakupiti sa svih kra-
jeva svijeta, e da se ispune proročanske

riječi Teodora Herzla. Jedva dva plemena
Judina bila su na okupu: mi cijoniste...

Evo ih s v i h na okupu! Jalov bješe iz-
dajnički pokušaj Sylvaina Levija i Lu-
ciena Wolfa, da nam pred odborom dese-
torice osujete ciljeve. Oni, tipovi bespomo-
snog renegatstva, poniženi izadoše, a nji-
hov poraz znači osudu svjetskoga sudišta
za sve, kojima je suviše otrovala krv na-
vika, da budu gaženi, da se pritajuju, e da
bi još bili kadri stupati ponosno uzdignutih
glava. Ali židovski je narod zatekao taj
čas okupljen u jednome htijenju. Cijoni-
stičke su vode mandatar volje cijeloga na-
roda. To spozna je sav svijet i zato je usli-
šao njihov glas.

Svima, koji smo prionuli uz Herzlov ei-
jonizam u njegovim počecima, bio je him-
nom i koračnicom, koja nas je zanašala i
pospješivala naše korake. U toj pjesmi ži-
vjeli smo kao u v i š o j zbilji; bila nam je
proročanstvo: neostvareni, a ipak silni čin.
Osjećali smo se, brojem maleni, velikima,
podređujući se svojim idealima. Kadikad
nas podilazi kao neka sjeta, što ne smijemo
još koji čas širom raskriliti krila slobodno-
ga poleta, prije no se spustimo na zemlju,
da zadremo u nju plugom. Ali u isti mah
već se i prenosmo: spoznajemo, da će nam
tek dodir sa zemljom ojačati i našu dušev-
nost, vratiti nam vedrinu, raskidati one
oblake, koji su uvijek lebdili između nas i
sunca, razvezati krila, toliko kruta i oklja-
štrena krutošću mržnje mnogih vijekova,
pa ne će više dati, da se — kad bi htjela
da se sva raskrile — biju o židove dušev-
noga geta.

I spoznajemo, te smo tek na pragu, pa
da treba još golema poleta duša, da u sebi
nadvladamo težu i tromost; da je još da-
lek cilj i da ne zavisi o zboru mira, već o
nama, kada i kako ćemo stići do njega; da
sada tek treba da razvežemo najbolje svoje
čovječje i židovske vrline. Ne zaboravimo,
da se mi, najstariji kulturni narod u Evro-
pi i Americi, moramo podvrći suvereni-
tetu saveza naroda, jer nijesmo stigli, da
izgradimo Palestinu svojom domajom, već
smo tek počeli da gradimo.

Dalek je još put do mete; koliko li tre-
ba napona svih duševnih i tjelesnih sila,
dok stignemo do njega! Koliko li tisuća
našega naroda čeka, da vršeći pionirski
posao vođen velikom idejom, postane slo-
bodan time, da joj robuje! Koliki li će pu-
tem sustati, umirati, gledajući tek u duhu
žudenu metu! Kolikog li treba fonda
ideala, da ne predaju pred krvavim zno-
jem, koji će natapati našu zemlju, da je
učine našom!

Do nas je, ne do velikih sila, da stvo-
rimo židovsku Palestinu. One nam daju
mogućnosti samo; do nas stoji, da ih isko-
ristimo. Za to treba — ne može se to do-
sta često kazati — da se izgrađuje i pro-
dubljuje jedinstvo našega naroda, da živi
snagom pune naše svijesti osnovane na
spoznaji silne potrebe njegove.

Raskinite, braćo, verige unutrašnje ne-
slobode, koja od nedostojne, sramne bo-
jazni nije dala, da u sav glas položite ispo-
vijest narodnoga jedinstva: Ivri anohi!

**Darujte što obilnije
za obnovu Palestine!**

Omladinski pokret.

IV. Omladina i religija.

Htjedoh vam reći, braćo, nešto o onom duševnom miru, koji je u meni; htjedoh da razmišljate o sebi i o onim idejama, koje nas vežu usprkos svoj raskomadnosti i sitničavom životu, u kome često i prečesto čovjek čovjeku otežava i ogorčava život. Stoga napisah sve ovo do sada, da kažem svima, koji očajavaju, da ja vjerujem: vjerujem, da je zemlja okrugla, da je naš planet dio vasiona, da smo mi stanovnici zemlje čudna dvonožna stvorenja, koja su tijelom vezana za zemlju, a dušom svojom čeznu za nekim uzvišenim, nepoznatim i zadnjim.

Iz ove čežnje rodi se religija. Čitav život dobiva neki duboki smisao, a bit toga smisla ostaje zagonetnom tajnom, koju duša traži. Kako je divno to traženje duše, uzvišenije od svega »znanja« ljudskog razuma. Što je ono sve, što je ljudski razum »nakupio« do danas prema onoj neizmjenjivosti života u vječnosti? Treba samo jedan časak stati, zagledati se »nutarnjim očima« u nešto; — duša se čudi uzvišenoj ljepoti, koja živi u svemu. Svaki čovjek ima te časove — i svaki na svoj način — svaki proživljava u mirnim časovima odanosti uzvišenost vječnog bivovanja, svaka duša naslućuje u svetoj skromnosti i jednostavnosti, da je sve, što je stvoreno, jedinstveno i harmonično vezano. To je religioznost, prava odanost; u tim časovima otkriva se svaki čovjek u vječnosti; svaki neposredno saznanje, da njegov život ima nešto vječnosti u sebi. Mišljenje, osjećanje, volja, djelovanje u malom i kratkom životu dana i noći, čežnje i želje, veselje i muka i borba, trzavice i razočaranja — gube za sebe svoju važnost, a sve zajedno (svi ovi »komadići«, iz kojih se sastoji život svakog pojedinca) dobiva svoj smisao u jednom vječnom zakonu.

Mladi moji prijatelji, svi ste mi sasvim blizi, kad ovako moja duša u daljinu gleda, sa neke visine, sa pogledom u vječnost. Kako sve to jednostavno osjećam, što vam kazujem; kako bih se veselio, da me sasvim jednostavno shvatite. — Religija je stvar duše, svake pojedine duše; religioznost je uzvišeno stanje duše u njezinoj odanosti; religiozna čuvstva su doživljaji duše u njezinom traženju vječnosti, harmonije u vasioni i smislu života. Čovjek, kome je sve »ravno«, koji sve može »protumačiti« i »znati«, koji ne zna o dubokom životu duše, ne će ovo shvatiti. Čovjek sa religijom dobiva neko osobito čuvstvo uzvišenosti i dostojanstva, ali ujedno je pun skromne odanosti. Religiozan čovjek osjeća svetost života, ali ujedno je uvjeren, da je njegov život neznatan prema vječnosti; i da je samo taština i siromaštvo duše, ako se ponosi snagom svojom i traži ljudskog priznanja za djela svoja; religiozan čovjek odgovoran je za sve, što iz njega proizlazi, usavršava svoj život, ne boji se smrti. Iz ovoga čuvstva uzvišenosti i skromnosti, divljenja i ljubavi, vjerovanja u vasionu i život; iz odanosti djelovanju, iz ovog traženja dubine i jezgre svega rada se religija. Koliko religije ima u onim »malim« pojavama života, koje čovjek u žurbi i oholoj ukočenosti svojoj mimoilazi, kod očiju ne vidi. Kako mora biti slaba religija kod onih ljudi, koji se uvijek tuže na

ljude i život, koji govore o zlobi ljudi i o zaprekama u životu. Bio sam uvijek tužan, kad sam gledao ljude, koji »rade za jednu ideju«, a vrlo »ozbiljno« vrše svoju dužnost; znao sam, da se ovi ljudi nijesu oslobodili onog maloljudskog svoga »ja«, da još previše lično i osobno shvaćaju svoje djelovanje. Ovi ljudi nijesu još obuzeti idejom, jer čovjek, — i samo takav čovjek —, koji je svoje malo »ja« žrtvovao jednoj ideji, nalazi se kao veliko »Ja« u vječnoj harmoniji. Samo u takvoj religioznoj odanosti dobiva svaki dan svoju svetost, svaki rad svoje uzvišeno značenje.

Razumije se, da takva religija nema ništa sa konfesijom. Konfesija daje samo pomagala i simbole. Konfesijonalni kult su oni različiti obredi, koji se vrše u općinama različite ispovijesti, a nastali su istorijski. Tako ima različitih konfesija, ali različitih religija zapravo nema. Ima različitih načina vjeroispovijesti, ima različitih vjerskih knjiga, ali samo je jedna religija, jer je religija općenito ljudska. Religija je rođena iz onog vječnog traženja ljudske duše, koja čezne, da sazna ili naslućuje duboku tajnu stvaranja u vasioni, i da nađe u vječnosti smisao za svoj život. — Religija nije vezana uz nacionalnost, jer ova ima svoj korijen u mistici krvi i u storijskoj zajednici, dok je religija pitanje pojedine duše. — Napokon religija nije ni ono, što se obično zove moral i moralnost. »Moral« određuje društvene odnose ljudi, brani navike i običaje, da zaštiti i očuva konzervativnost društvenog života; stavlja granice »pristojnosti« i »uljudnosti«.

Bilo je potrebno prekinuti započeti niz misli sa ovo nekoliko primjetaba, da se zna »granica« između konfesije, nacionalnosti, morala i etike, te — religije. Treba i to znati, da se religija ne može »učiti«. Sjećam se iz djetinjstva, kako je jednom jedna majka tukla svoje dijete i u razjarenosti svojoj uvijek vikala: »Treba te istući, pa ćeš vjerovati u Boga«. U školi smo morali učiti na pamet nekoliko stranica, da znamo za dužnosti prema Bogu. Jednom ostadoh u zatvoru, da se smirim s Bogom i spasim dušu svoju. Kad se oslobodih škole i dođoh u šire ljudsko društvo, slušao sam ljude, kako »razumno« govore o uzvišenim ciljevima. — Upoznah kal u tom učenju religije, zgražah se, kad osjetih, da se tako ropski veže ljudska duša. Vidjeh, da ljudi izgledaju kao satane i sablasti, kad govore o Bogu; vidjeh, da se batinom »odgaja« u nama ljubav prema vasioni; saznah, da »mudre duboke« knjige i slatke riječi ljudske, koje nam »otkrivaju« zadnje istine, samo su zapreke, da se naša duša sama uzvine do svetosti. — Tako saznah za svetost svake duše, za njezinu religiju.

Neka te ne svladaju one sitne boli, moj brate, jer ćeš iz boli crpiti snagu za svoju dušu. Saznat ćeš, da je religija etos duše, etos, koji ti pokazuje zadnje i uzvišene ideje. Doći ćeš do vjerovanja u ideje protiv svega materijalizma, protiv svih »nauka bez religije«.

Veliš, da to sve nije trebalo reći našoj omladini, da se to sve nje ne tiče, da ona ne mora biti »pobožna«.

Pravo je, neka omladina ne bude pobožna, ali bez Boga ne smije biti, jer onda nema u sebi one duševne snage, koja joj pokazuje put i daje smisla životu.

Poznajem »mladež bez religije«. To je ona slomljena, slijepa kod očiju, premudra. Kako me zaboli uvijek, kad čujem onaj cinizam iz ustiju mladeži, kad vidim ono kaljanje svake svetosti, ono lucifersko ismijavanje i cno igranje sa idejama. Mladež bez religije je uvijek u nekom pripitom stanju, u rezignaciji i uživa u svom pesimizmu. Mladić bez religije zapada u neku trulu romantičnost, opija se u svojoj duhovitosti, upotrebljava sve ljude kao sredstva, ne vjeruje sebi, drugome, ni smislu u životu. Pred očima je toga čovjeka neka sumaglica, besmislenost svega. Njemu se ne otkriva nikakva ljepota, ni u duši njegovoj, ni u prirodi, ni u vasioni. Takav je čovjek izbačen na jednu pustu livadu; luta prazan u svemiru i vene prije vremena kao srušeno drvo na putu, koje ne usiše više soka iz korijena i ne daje više ploda od sebe.

Poznajem i omladinu sa religijom u duši. U takvoj je omladini duševni mir, mir u sreću i pameti. Ova je omladina shvatala onu jedinu slobodu, koja još smišla imade, a to je sloboda duše. Ne traži ova mladež idola izvan sebe, nego gleda u ispunjavanju svoga života i njegovom usavršavanju smisao svoga bivovanja. Za ove ljude veli biblija, da su na pravom putu, da služe jednom uzvišenom duhu, koji je u njihovom sreću. Čovjek sa religijom zna osjećati, da ide sreden, a naslućuje, da ga nešto štiti. Ova se mladež religioznosti ne ismijava, nema zlobnosti; ona zabacuje zlo i vjeruje u dobru jezgru svega; ona ne grdi ništa, jer vjeruje u smisao svega. Odatle onaj vedri, božanski smijeh, koji živi u svemu, što svakva duša čini; odatle onaj sunčani pogled u visine, koji miluje i ljubi sve; odatle ono vjerovanje u smisao života i rada; odatle ona jakost duše, koja nadvladava sve sitničave trzavice sumornog dana i teške erne noći. Iz vječnosti crpi duša svoju vedrinu, a to je religija dobrote, pravednosti i ljubavi.

Kako ti želim te vedrine, omladino! Htio bih, da ti ne moram ništa reći, pa da me razumiješ; da dođeš do svoje srednosti, i da iz ove ideje jedinstva crpiš uvijek snagu svoju za djelovanje svoje, »Jer riječ, koju ti danas rekoh, nije ni daleko ni visoko; nije na nebu, da rečeš: ko će nam se popeti na nebo, da nam je skine i kaže nam je, da bismo je tvorili? Niti je preko mora, da rečeš: ko će nam otići preko mora, da nam je donese i kaže nam je, da bismo je tvorili? Nego ti je vrlo blizu ova riječ, u ustima tvojim i u sreću tvojom, da bi je tvorio«.

Ljubi ideale svoje, omladino, od sveg srca svoga, uzgoji ih svom dubinom svoje duše i oživotvori ih svom snagom svojom, ako ne ćeš da prestaneš biti omladinom. Neka svaki ide svojim svetim putem k uzvišenom cilju: Na tom putu naći ćemo se uvijek. Ništa zato, ako katkada zađemo u gustu prašumu: I ona vodi svijetlu, jer je uvijek sunce na putu, ako je duša vedra.

Altis.

**SAKUPLJAJTE
SHS — MARKE U KORIST
ŽIDOV. NAROD. FONDA.**

Socijalni zakoni biblije.

Kanda je volja istorije, da kao posljedak svjetskog hrvanja narodâ cijele zemlje, i naš sićušni i razasuti narod stekne opet pravo na vlastito tlo i rekbi dobije jamstvo, da će moći na već pjeskovitom tlu otaca živjeti nesmetano i prema svojim osebinama. Ako s najvećom ozbiljnošću razmislimo o tome, kako ćemo udružiti, izmiriti i trajno spojiti tlo s narodom, da ne bi narod nikad više bio otrgnut od svoje grude i postao beskućnik — onda nas hvata tjeskoba pri samoj misli, da bi putujući Juda, u svojoj nemirnoj žurbi, mogao presaditi u posvećeno tlo socijalne štete istom napuštenih zemalja svojeg sadašnjeg galuta. Time bi se mogla nanovo roditi tragična krivnja Jude, i s neumoljivom konzekvencijom doći će u tom slučaju slom. Kamo smjeramo, ako ćemo na vlastito tlo presaditi i u njemu ovjekovječiti onu istu nepravdu, od koje smo tek bijegom umakli i koje se klonimo, kao kuge?

Razmislimo dobro o svemu tome onako jasno i točno, kako veli cionistička krilatica: Priprava naroda i priprava zemlje. Ali cionizam, u svojoj dubokoj sintezi, znači još mnogo više. On ne će samo teritorijalno riješenje židovskog pitanja u tom smislu, da se povraća narodu bez zemlje teritorij, naime vlastita zemlja, — već on naprotiv hoće, da se zemlja po narodu i za narod opet zadobije. Najmanje, što cionizam hoće, je ukorijenjenje židovskog naroda u židovskoj zemlji. Ukratko izraženo, on ne ide samo za teritorijalnim riješenjem židovskoga pitanja, već hoće da izvede spasenje židovskog naroda time, što želi postići nerazrješivost njegove cjeline sa tлом. Istom tako se može roditi židovska zajednica.

Ako se opet pitamo: kako da jedan narod bez zemlje stekne svoju pustu zemlju; kako da opet dodje Juda na krilo svoje svete majke zemlje? — onda ćemo odgovoriti mirno i radosna srca; Tako, kako je napisano u knjigama biblije!

Tamo ćemo naći najbolju uputu, kako da udje Juda u zemlju Izraelovu. Danas ne razumijemo više genijalnih socijalnih ustanova biblijskih knjiga; otupili smo, radi hiljadugodišnjeg sistematskog vršenja socijalnih šteta. Razumijemo samo sistem nepravde na svim područjima gospodarstvenog i socijalnog života; nepravde, koju smo tako dugo gledali i sami vršili.

* * *

Zajedničko je dobro bijele rase na cijeloj zemlji židovski dekalog; deset zapovijedi, koje su objavljene putujućem narodu na kamenitim pločama. Cio svijet temelji na njima svoj moral i prema njima uzgaja svoje naraštaje. Izrael ima da zahvali svoju znamenitost u svijetu ovim kamenpločama čudoredja. Medjutim, nijesu ove kamenploče najveće djelo židovskog zakonodavstva. Značajno je, da su ljudi izgubili iz vida najznamenitiji dio Mojsijevih i proročkih knjiga. Tako je došlo do toga, da današnji svijet, u svojoj idejnoj sadržini, ujedinjuje dva sasama različita sistema; Moralne zakone Izraelove i pravna načela Rima. I ako je promijenjeni židovski moral poslije preuzet od kršćanstva, to je on ipak postao iluzoran, jer ga je istisnuo rimski sistem nasilnog prava. To je razlogom, da današnji takozvani civilizirani svijet,

nije, što se tiče morala, ni židovski, ni kršćanski, već je rimski. Današnji socijalizam nastoji da eliminacijom rimskih načela nasilnog prava izvuče iz dubine čovječanskih ideja one, koje već sve možemo naći u knjigama Mojsijevim i u prorocima. Privedimo stoga opet u život temeljne socijalne zakone, koji su pozvani da židovskom narodu, a i svijetu donesu spas iz unutrašnjeg i vanjskog ropstva i pokazimo svijetu, da su socijalni zakoni prava i žalibože neshvaćena jezgra biblije Dignimo „socijalne“ kamenploče nad stazu našega naroda i mi ćemo još jedanput moralno osvojiti svijet, i to ovaj puta, religijom socijalizma ili socijalizmom naše religije!

Stoga se moraju kod ulaza u židovsku zemlju ponajprije opet primijeniti Izraelovi agrarni zakoni. Svatko neka dobro upamti Členovljeve jednostavne, ali duboke riječi: „S biblijom smo ostavili zemlju, s biblijom hoćemo opet da udjemo u zemlju!“ Sa zakonskim knjigama, koje će određivati naš socijalni i gospodarstveni život, treba da udjemo u zemlju i da uredimo ponajprije našu naseobinu u vlastitoj zemlji tako, kako je napisano u Mojsijevim zapovijedima. Dakle prije svega; „Ovima (izbrojenima) neka se podijeli zemlja u nasljedstvo prema broju imena. Kojih ima više, podaj im veća nasljedstva, a kojih ima manje, njima manje. Svi prema broju izbrojenih svojih neka imaju nasljedstvo“... (IV. knjiga Mojsijeva. 26 glava, stih 53...) A onda drugo glavno načelo: „Ali da se zemlja ne prodaje za svagda, jer je moja zemlja, a vi ste došljaci i ukućani kod mene“. (III. knjiga Mojsijeva 25 glava, 23 stih.)

Ova temeljna načela neka pobožni Židovi opet prihvate. Time će barem ostati vjerni vjerskim propisima „svetog pisma“. A oni drugi, što hoće da uzgoje i spase narod, neka to čine socijalnim načinom I to tako, da cijelom useljenom narodu osiguraju grudu vlastite zemije. To zahtijeva socijalna pravda. Tako će se opet ostvariti religija i socijalizam.

Cionizam će se ostvariti upravo toga radi, što su stvaraoci modernog cionizma dubokim shvaćanjem nadovezali svoje nastojanje na prastare tradicije i zakone Izraelove i jer su svojoj najsretnijoj, neprolaznoj uredbi, „Židovskom narodnom fondu“, metnuli na čelo njegovih temeljnih načela ovaj temeljni zahtjev socijalnih kamenploča: Palestinsko tlo — vlasništvo cjelokupnog naroda.

Time je načinjen prodor iz kapitalističkih i imperijalističkih zemalja galuta, koje su nastale izrabljivanjem, nepravdom, robovanjem i nečudorednim djelima, u svijet političke slobode i socijalne pravde.

Zato smijemo temeljni zahtjev židovskih socijalnih kamenploča: Zajedničko vlasništvo tla, to glavno načelo židovskog narodnog fonda, označiti „prvim socijalnim zakonom“. Jer i kad bi stotine hiljada Židova kupili zemljište u Palestini i time svoje židovsko pitanje riješili, ipak nije time riješeno židovsko pitanje. Palestina ne će postati židovska, ako bude samo postala židovskim vlasništvom, već jedino židovskim radom i po židovskoj zajednici. Ne će židovski posjed, koji počiva na rimsko-pravnom temelju, na novcu ili nasilju — donijeti riješenje pitanja židovske zajednice, već jedino ži-

dovsko djelovanje u duhu socijalnih zakona biblije.

* * *
Palestina mora postati socijalnim utočištem. Nigdje u Evropi ne ćemo prije naći pravednije prilike, nego li na prastarom tlu socijalnih ideja. Oni, koji misle na ostvarenje carstva božijeg i oni, koji hoće da traže kruha i časti na vlastitoj zemlji, neka budu ispunjeni sviješću, da će jedno i drugo biti moguće, ako će biti Palestina prožeta socijalno; ako će svi Židovi, koji će ići u Palestinu, usvojiti temeljna načela Židovskog narodnog fonda. Ne smije doći do toga, da gnjili razredni odnošaji prodru u Palestinu, da židovski radnik na „vlastitom“ tlu mora robovati.

Svi oni, koji su se pridružili cionizmu i koji će mu se još pridružiti, neka imadu vazda na umu ovu opomenu: Pazite na temeljna načela Židovskog narodnog fonda, kojega hoćete da poduprete: „Nema vlasništva pojedinca, cjelokupno zemljište pripada židovskom narodu, koji je vrhovni vlasnik“. Ostanite vjerni zapovjedima biblije i staronovim ustanovama onih uredaba židovskog naroda, kojima je cilj dobrobit cjeline!

(Prema sastavku „Soziale Steintafeln“ nedavno preminulog dr. Maxa Rosenfelda u januarском broju „Der Jude“).

Iz Jugoslavije.

Vjenčanje. Naša sumišljenica gdjica. Palombina Poljokan iz Banjaluke vjenčala se 16. marta s našim sumišljenikom, drom Samuelom Pintom iz Sarajeva. — Čestitamo najsrdačnije.

Iskaz šekela za godinu 5679. Osijek, 330 članova, K 1919. Beograd, 240 članova, K 588. Sarajevo, 593 članova, K 4369. Gračanića, 29 članova, K 743. Pakrac, Lipik, 86 članova, K 372. Bihać, 50 članova, K 138. Bos. Šamac, 32 članova, K 327. Varaždin, 100 članova, K 537. Sisak, 45 članova, K 132. Virovitica, 24 člana, K 121. Požega, 173 članova, K 3131.40. Prijedor— Sanski Most, 52 član., K 896. Ogulin, 17 članova, K 332. Koprivnica, 49 članova, K 436. Travnik, 65 članova, K 725. Tuzla, 54 članova, K 306. Ludbreg 25 članova, K 158. Šabac, 31 članova, K 430. Banjaluka, 160 članova, K 640. Zavidović, 72 člana, K 675. Bos. Brod, 46 članova, K 1041. Split 50 članova, K 341. Mitrovica, 50 članova, K 479. Daruvar, 50 članova, K 132. Bjelovar, 84 članova, K 269. Ilok, 18 članova, K 36. Brčko, 46 članova, K 404. Karlovac, 50 članova, K 404. Djakovo, 95 članova, K 772 Križevci, 46 članova, K 222. Dubrovnik, 25 članova, K 1161. Ruma, 25 članova, K 410. Zagreb, 541 članova, K 5101. Vinkovci, 308 članova, K 4110. Modrić, 3 člana, K 24. Petrinja, 1 član, K 20. Sigetec, 1 član, K 10. Zemun, 35 članova, K 272. Mostar, 36 članova, K 641. — Ukupno: 3737 članova, K 32.844.40.

Mnoga mjesta još nije suobračunala šekela, pa ih molimo, da to najdulje do 25. o. mj. učine, jer smo dužni do 1. 4. o. g. podastrijeti obračun akcijskome odboru svjetske cionističke organizacije. — Blagajna saveza cionista Jugoslavije (Š. Spitzer), Zagreb, Ilica 31, I. kat.

Ispravak: Među imenima odbornika građanskoga pripomoćnoga odbora za Židovsku dačku menzu izostavljeno je u prošlom broju Židova pomutnjom ime gdje. Rose Jacobi.

Prinosi za zemaljsku organizaciju (Savez Cijonista Jugoslavije). Stigli su slijedeći prinosi: Teslić K 295. Virovitica K 500. Lipik-Pakrac K 1073. Sigetec K 50. Derventa K 1145. Koprivnica K 980. Nova Gradiška K 1610. Sjeničak K 50. Varaždin K 655. Vel. Kapanica K 20. Tuzla K 500. **Brod n. S. K 10.000.** Zvornik K 1150. Zavidović K 340. Vukovar K 1351. Travnik K 1779. Zenica K 1235. **Osijek K 6000.** Kostajnica K 50. Bihać K 250. Sisak K 1003. Križevac K 615. Daruvar K 620. Bjelovar K 1067. Prijedor K 100. Gračanica K 422. Bos. Brod K 1000. **Sarajevo K 1430.** Ludbreg K 320. Djakovo K 1409. Dugoselo K 200. Gundinci K 30. **Banjaluka K 2530.** **Ukupno K 39.779.** Molimo sve sumišljenike, koji su nam poslali obračun, ili su nam brzojavno avisirali novac, da nam dotične svote pošalju, da ih uzmognemo iskazati. — Blagajna Saveza Cijonista Jugoslavije (S. Spitzer), Zagreb, Ilica 31. I. kat.

Purimska dječja predstava u Zagrebu. Svojim dosadašnjim radom pokazale su naše vrijedne sumišljenice iz Bnot Cijona, da su krenule pravim smjerom. Našle su put k mladeži, koju sada vode kroz carstvo mašte i čuvstava k židovstvu. Kadgod se sastanu Bnot-Cijonke s djecom, a to biva često, svagda rasiplju vedrinu u mladane duše i usađuju ljubav za židovstvo u njihova pristupačna srdašca. Takvim radom postigle su naše sumišljenice već lijepe uspjehe, a ujedno su stekle povjerenje i privrženost mladeži. I zato hrle mališi vrlo rado Bnot Cijonu i društv. predsjednici Mirjami, na svaki poziv. Pa kad se pročuo glas, da će se i ove godine održati Purimska dječja predstava, tada se je radosno uskomešala cijela mala družba i iščekivala nestrpljivo »svoju« predstavu. A ta je došla i donijela je obilje ugodnih dojmova nesamo malima, već u istoj mjeri i odraslima. Bilo je to u ponedjeljak, dne 17. marta, u 7 sati na večer u velikoj dvorani Hrv. konzervatorija. Uzbudjenje sitnog općinstva, postiglo je vrhunac. Na stotine ražarenih lišca uprlo je svoje poglede na pozornicu, na koju je kao prvi srčano stupio mali Pavao Pick, koji je svojim glasnim, majstorski izrečenim »prologom« proizveo u općinstvu pravo purimsko, veselo raspoloženje. — Aktovka »Purimske bajke« od Ruže, veoma se svidjela radi čarobne prikazbe, u kojoj se izmjenjivala pjesma i priča s milovidnim plesom. Osobito su se isticale u izvedbi bajke gđica. Jelkica Rosenberg (vila), te mala Elica i Mirica. — U monologu »Mala kuharica« bila je Elica Reiss upravo dražesna. Svojim govorom i kretanjama zanjela je općinstvo tako, da je morala opetovati monolog. — Isto tako morale su ljupke djevojčice opetovati »Uspavanku«, pri čemu se svojim umiljatim pjevanjem istakla Brankica Hirschler. — Na koncu je uz silno zanimanje mladih godišta odigrana bajka: »Vuk i sedam kozlića«. Gđica. Fančika Neumann (majka) i Josip Mevora (vuk) najviše su pridonijeli velikom uspjehu ove slike, koju su izveli dražesni kozlići. — Općinstvo bijaše za cijele predstave zadovoljno i razdragano. Nije se škrtarilo pljeskanjem ni poklicima odobravanja. Međutim ovi iskazi priznanja i hvale nijesu se ticali samo malih »umjetnika«, već i svih onih, koji su iz

ljubavi prema mladeži i židovstvu omogućili izvedenje ove lijepe predstave. Naročito su mnogo pripomogli uspjehu: dobra i neumorna gđa. Fanika Haiman, članica hrv. zem. kazališta; nadalje požrtvovna gđica. Bella Schwarz, te gosp. Žiga Hirschler, koji je uglazbio mile napjeve i pratio na glasoviru. Tako je, složnim radom Bnot-Cijona s društvenim prijateljima i pomagačima, uspjelo prirediti malima i odraslima jednu nezaboravnu večer, punu dragosti i proljetne svježine.

(Na sveopći zahtjev predstava je ponovljena u srijedu, dne 19. marta. Op. ur.)

Purimski ples u Zagrebu. Omiljeli Purimski ples, što ga je nakon petgodišnjeg prekida »Židovsko akademsko potporno društvo« htjelo održati u subotu, dne 15. marta, bila bi sigurno jedna između najugodnijih i najuspjelijih zabava. Neumorni rad priređivača uz pripomoć odličnih prijatelja društva, naročito plemenitih gospoda, bio bi okrunjen svakako vanrednim moralnim i materijalnim uspjehom. Već su počeli dolaziti prvi gosti, kadno se munjevitom brzinom proču gradom vijest, da je u jugoslavensko-talijanskom sporu pala odluka u korist Talijana. Priređivači »Purimskog plesa« pridružili su se smjesta izražaju narodne tuge i obustaviše ples usprkos ogromnoj šteti, koju je time dobrotvorno akademsko društvo pretrpilo. Dosad se crne glasine nijesu obistinile i nadamo se, da se ne će obistiniti, jer vjerujemo, da će pravedna stvar Jugoslavena pobijediti. I dok su se akademičari Židovi te večeri rado odrekli najglavnijeg prihoda u korist siromašnih drugova, dotle je jedan dio manifestanata (i inteligencija) u gostionama i u jednoj izvjesnoj kavani, davao izražaja svojoj tuzi — uz svirku i pjesmu....

Dopis iz Siska. Nedavni govor dra. Lichta nije ostao bez uspjeha. Tri smo gotovo nedjelje čekali, dok se ustrojila mjesna cijonistička organizacija. Predsjednikom bi joj izabran gosp. advokat dr. Ferić, tajnikom g. Planer, blagajnikom g. Ehrenfreund, a odbornicima g. Ascher sen. i gđica. Fina Heumer. U nedjelju, dne 2. o. mj., održala je ova organizacija svoj nastupni sastanak, koji je otvorio dr. Ferić kratkim pozdravnim govorom. G. Karlo Rosenthal, naš vrijedni sumišljenik iz Petrinje, u svome uvjerljivom predavanju podao nam je kratku, jezgrovitu sliku o cijonizmu. S toplim apelom na slušaoce, da prionu uz cijonizam, svršava svoj govor. Na to je g. M. Ascher u majstorski izrađenom predavanju predavao o »Narodnosti, cijonizmu i narodnom fondu«. Oba su predavanja primljena velikim oduševljenjem pune dvorane. Mjesna cijon. organizacija, pa novoosnovano židovsko omladinsko društvo »Makabea« nastoje, da upoznaju sve Židove sa svim, što je naše.

Dopis iz Križevca. Dne 8. ožujka t. g. priredilo je cijonističko društvo B'ne Jisroel pod imenom »Židovska omladina, Križevci«, purimsku večer. Od strane oblasti bila je u zadnji čas zabranjena priredba zabave pod društvenim imenom, pa je B'ne Jisroel bio prinuđen, da istupi pod gore spomenutim imenom.

Zabava je bila skopčana s koncertom, na kojem sudjelovahu gđice. Draga Weinberger, članica židov. akad.

društva Judeje, Olga Buchsbaurm, te gg. Pavao Beck, član »Judeje« i David Spitzer. Iza koncerta javio je sakupljenom općinstvu prisutni tajnik zemaljske organizacije g. dr. R. Glücksthal upravo prispjelu brzojavku s mirovne konferencije o ostvarenju cijonističkih ideja, koju je vijest općinstvo s veseljem prihvatilo i zatim otpjevalo uz pratnju gradske glazbe Hatikvu i Lijepu našu domovinu. Počelo se nato plesati, te se razvila vrlo ugodna i vesela zabavica.

Osobito nam je spomenuti, da su nas počastili svojim posjetom zagrebački Judejanci, njih 26 na broju, te članice bjelovarskog djevojačkog društva »Mirjam« i žid. gradj. društva, te su isti mnogo doprinijeli, da je zabava do ujutro jednako animirana ostala. — Zahvaljujemo se na ovoj mjestu ponovno našim novim članicama cijen. gospodjama, koje su sav svoj trud uložile, da zabava što ljepše uspije. Sa zadovoljstvom možemo reći, da je i po izjavi mnogih nežidova bila purimska večer jedna od najljepših i najugodnijih zabava.

Slijedeći dan ostali su naši mili gosti i nadalje u našoj sredini, te je u pol 5 sati poslije podne obdržana žalobna služba božja prigodom godišnjice smrti proroka Mojsje, iza koje je g. Braco Poljokan, član Judeje, održao predavanje u hramu o cijonizmu i židovskim pitanjima uopće, koje je kod ovadšnjeg židovskog gradjanstva duboki dojam ostavilo.

Obdržanje tog predavanja u hramu pokušala nam je oblast zabraniti, pa je samo uslijed energičnog posredovanja pročelnika B'ne Jisroela ta zabrana dignuta, pošto je i od županije u Bjelovaru obdržanje predavanja bilo dozvoljeno.

Nakon predavanja bio je u vijećnici židov. bogošt. općine za naše goste priredjen komers, te se je u ime B'ne Jisroela zahvalio na brojnom posjetu g. pročelnik Strausz, ističući, da je to za naše društvo jedan od najljepših dana bio, kad smo Judejance u našoj sredini imali, našto se za gostoprimstvo u ime Judeje zahvalio predsjednik iste g. V. Donner, te gg. R. Schwarz i dr. Glücksthal. Naši su se gosti nato oprostili od nas i otputovali natrag u Zagreb.

Materijalnog uspjeha doduše nije bilo, ali je zato veći moralni uspjeh. Mnogo je koristilo našoj stvari, što nas je Judeja svojim posjetom počastila, pa se nadamo, da to nije zadnji puta bilo.

Sastanak vukovarskih cijonista. — U nedjelju, dne 9. veljače o. g. priredio je ovdašnji privremeni narodno-židovski odbor u židovskoj školi sastanak s predavanjima, na kojem je bilo prisutno preko 180 vukovarskih Židova, a kao gost u zamjeni komandanta srpske mjesne vojne posade gosp. sanitetski poručnik dr. Lukić. — Nakon što je u 3 sata poslije podne predsjednik privremenog mjesnog odbora gosp. Sigmund Frank lijepim pozdravnim riječima otvorio sastanak, uzme riječ gosp. cand. ing. Berthold Freund, te u odljem predavanju razlaže bit židovske narodnosti te odnočaj cijonizma spram patriotizmu.

Zatim prima riječ cand. agr. Felix Baum, te u odljem razmatranju razlaže, što je cijonizam do danas polučio. Uzima još riječ Armin Baum, da rastumači institucije cijonističke organizacije. Završava s apelom, da se fond Saveza cijonista

nista što izdašnije podupre. — Povedenim sabiranjem ušlo je 3.000 K za Savez. —

Nakon izvještaja privremenog mjesnog odbora te delegata na zemaljskoj konferenciji B. Freund-a, predlaže se stalni mjesni nar. žid. odbor, što se per acclamationem prima. Odbor se konstituirao ovako: Predsjednik: Sigmund Frank; tajnik: Karl Bier; blagajnik: Alfred Herzl; komesar za Ž. N. F. gđa. Selma Bier; komesar za »Židov« Adi Herzog. Odbornici: Armin Baum, Felix Baum, Berthold Freund, Leopold Gross, dr. Daniel Klein, Oskar Winkler.

Židovski nacionalni rad u Tuzli. Smatrao kao dužnost, da pomoću Vašeg cijenjenog lista obavijestimo Židove izvan tuzlanske okolice o našem radu. Još godine 1918. osnovalo se ovdje na inicijativu g. Josipa Pessacha i g. Ignatza Rosnera židovsko nacionalno društvo, koje obdržaje svake subote sijela sa čestim predavanjima. Unutar tog društva organizirala se na poticaj g. dr. Konstantina omladina sa svrhom, da se u židovsko-nacionalnom duhu naobrazi, te sudjeluje u nacionalnom društvu. Predsjednik omladinske organizacije bila je gđica. Ruža Halberstamm, ali budući da ostavlja Tuzlu, prešla je ta čast i dužnost na bivšeg podpredsjednika sumišljenika Ludwiga Katza. Podpredsjednik je sada gđa. Serena Sternberg, sestra nekadašnjeg predsjednika Bar-Giore, pokojnoga dr. Adolfa Wieslera; tajnik je drug Ivo Goldstein, a knjižničar sumišljenik Otto Goldstein. U odboru su nadalje gđice. Rachel Altarac, Berta Pinto i Vally Goldstein. Kao sekcija omladinske organizacije smatra se židovsko nacionalno tamburaško društvo »La Alliansa«, a radi se sada oko osnutka gimnastičke i športske sekcije. Stvoreno je i djevojačko društvo pod vodstvom gđe. Luize Zalocser, koja je poznata kao agilna Židovkinja u Tuzli. Velike zasluge za djevojačko društvo ima gđica. Sonja Thau, sestra osnivača Bar-Giore, nažalost pokojnoga Johanna Thaua. S velikim marom i požrtvovnosti naučavao je g. dr. Konstantin mnogobrojnim učenicima i učenicama hebrejski jezik. Na ovom mu se trudu i ovim putem zahvaljujemo. Omladinska organizacija rado bi stupila u kontakt s ostalim židovskim udruženjima u Jugoslaviji.

Pakrac. (Purimska zabava). Židovska narodna omladina priredila je u Pakracu dne 12. ožujka 1919. svoju Purimsku zabavu — koncert sa plesom. Kod koncerta su sudjelovali naši sumišljenici iz Zagreba i to: G. Pavao Beck, koji je vrlo krasno otpjevao ariju iz opere »Židovka« te pjesmicu »Bješe Židov«. Gđica Štefa Šteimer, deklamovala je s dubokim shvaćanjem Rosenfeldove pjesme »Moje čedo« i »Prodavačica svijeća«, kojom je publiku sasvim osvojila. G. Žiga Hirschler je umjetnički odsvirao na glasoviru dvije pjesme. Iza koncerta razvio se vrlo animirani ples uz vojničku glazbu domobranskog puka SHS iz Zagreba. Ova je zabava u svakom pogledu vanredno uspješna, a moramo i spomenuti našeg sumišljenika g. Roberta Schrengera iz Pakraca, koji je dvoranu okitio u židovskom nacionalnom stilu tako, da je ista bila vanredno ukusna.

Novisad. (osnutak žid. udruženja). Dne 7. veadena, 9. marta 1919. osnovali su ovdajšnji Židovi na poticaj gosp. Josefa

Brandeissa »Židovsko nacionalno udruženje«. Predsjednik novog društva je g. dr. Mathias Sattler; podpredsjednik, dr. Alex. Nemes, tajnik Lampel Béla, a blagajnik g. Mathias Löwy. Osim toga izabran je još odbor od 22 lica.

Za židovski dom u Bijelini. — Na putu Brod—Zagreb našlo se nekoliko naših sumišljenika, te na poticaj naših revnih sugradjana sakupiše između sebe lijepu svoticu od 651 K za naš dom. Darovali su: Ignac Šlojmović, Vinkovci K 200, Ida Ričer, Osijek 50 K, Kon Žiga, Osijek 10 K, te Bjelinčani Avram Finzi 200 K., a Samuel Krausz i Bernhard Šlojmović po 50 K. Osim toga darovaše gore spomenuti još K 91. Židovska opština grada Bjeline zahvaljuje plemenitim darovateljima najtoplje.

Povjerenicima Žid. nar. fonda. Ponovno molimo povjerenike, da nam bezodvlačno pošalju ispisane i neispisane blokove mirovnih čekova. Povjerenici odgovorni su za svaku knjižicu, odnosno za svaki ček koji manjka.

Širom svijeta.

Židovski narodni fond. Za ovu najpopularniju židovsku instituciju, koja je znamenit faktor pri djelu obnove Palestine, sabrano je u godini 1918. ukupno 2.245.799 franaka (u godini 1917. samo 1.747.278 franaka). Od svote sabrane u god. 1918. otpada na Židove Jugoslavije oko 150.000 kruna.

Savez naroda i Židovi. Medjunarodni kongres saveza naroda, koji je sredinom marta vijećao u Bernu prihvatio je jednoglasno rezoluciju, kojom se određuje, da se i Židovi prime u Savez naroda, kao ravnopravan član.

»Times« o Palestini. U opširnom članku o Palestini piše »Times« i slijedeće: Dakle stoji mirovna konferencija pred zadatkom da u Palestini stvori takovu političku i administrativnu organizaciju, koja će omogućiti Židovima svih zemalja, da izgrade svoju narodnu domaju, a da ne krnje prava ostalih narodnosti u zemlji. Cijonisti opet nastoje, da izbjegnju svakom zapletaju, koji bi mogao nastati dodirrom s religioznim problemima Palestine. Oni otvoreno priznaju, da se zaštita, uzdržavanje i uprava svetih mjesta kršćanstva mora povjeriti kršćanskoj vlasti, a isto tako da se moraju štovati religiozna čuvstva muhamedanaca. Što se tiče odnosa između Arapa i Židova, to nema bojazni, da bi moglo doći do sukoba između ovih dviju rasa.

Izjava madjarske vlade. Madjarska narodna vlada poslala je cijonističkoj organizaciji dopis slijedećeg sadržaja: Madjarska vlada simpatizira sa cijonističkim pokretom, koji hoće da podigne u Palestini narodnu domaju za Židove, te smatra da je opravdana želja, da se židovsko pitanje riješi u smislu zahtjeva pravde i kulture.

Siročad u Palestini. Otkad su Englezi okupirali zemlju, mnogo je već učinjeno za židovsku siročad. Pojava plačućeg djeteta, što prosjači po ulicama, nestala je. Djeca su sabrana i predana raznim uzgajalištima. Imade oko 5000 židovske siročadi. Osnovana su nova sirotišta s jevrejskim nastavnim jezikom. Mnogo je djece smješteno u kolonijama. U ratarsku školu Mikve Israel primljena je stotina siročadi.

Pogromi u Argentini. (Brzjav Cijonističkog Akcijonog Odbora Savezu Cijonista Jugoslavije.) Berlin, 5. marta 1919. Stockholmski židovski novinski ured javlja, da je u Buenos Aires-u buknuo pogrom, te vlada veliki strah pred boljševizmom. Vojnici i Indijanci, podupirani po policiji, navalili su na židovsku četvrt i usmrtili mnogo Židova.

Pogromi u Ukrajini. Premda je spoj s Ukrajinom prekinut, ipak su doprle na zapad vjerodostojne vijesti o pogromima. Dne 15. februara izvele su podivljale kosačke rulje strahoviti pokolj u Proskurovu, gdje su takodjer i opljačkali Židove, tako da je općina uništena. Slične vijesti stižu iz Tarnopola, Strija, Hodoraza i Przemislanija. Ukrajinske vlasti nemaju snage ni ugleda, da zapriječe sveopću anarkiju, od koje Židovi neizmjereno trpe.

Talijanski državnici o židovskome pokretu. Naš sumišljenik, dr. Artur Rosenberg imao je prilike, da na svojem putovanju u Italiji govori s uvažanim talijanskim državnicima o židovskom pokretu, te piše o tom u »Wiener Morgenzeitung«:

»Imao sam prilike za vrijeme svoga boravka u Rimu, da dvaput govorim s bivšim ministrom predsjednikom Luigijem Luzzati-jem o savremenim židovskim pitanjima. Luzzati, koji prati s interesom sva židovska pitanja, a isto tako i sva talijanska javnost, bio je vrlo slabo upućen o prognozama Židova u istočnim državama. Razlaganje o toj stvari saslušao je Luzzati očitim uzrujavanjem. Potrešen pozvao je svoga sina iz pokrajine sobe, da bi i on bio svjedokom izvještaja o zločinima, koji su počinjeni na Židovima. Luzzati nastojao je, da si razjasni mogućnosti, koje bi bile podesne, da momentano pomognu i da osiguraju sanaciju za budućnost. Predložio sam cijonistički program s njegovim trim osnovnim zahtjevima, a Luzzati obećao je, da će se zauzeti za ostvarenje njegovo i zborom i pismom, no izričito je naglasio, da on ne bi htio da vidi ostvarenje posebne židovske države u Palestini. Teško mu je, da nađe razliku između domaje i samostalne države. Konačno je izjavio Luzzati, da one Židove, koji izdaju svoje židovstvo, prezire i mrzi.

Govorio sam nadalje s predsjednikom »Pro Israele«, zastupnikom vojvodom Giovannijem Colonna di Cesaro. Di Cesaro dao mi je u jednosatnome razgovoru razjašnjenje o položaju Židova u Italiji i odnošaju talijanske javnosti prema cijonizmu. Razložio mi je, da u Italiji uopće ne postoji židovsko pitanje, jer Židovi nijesu samo po zakonu jednakopravni, već i socijalno i društveno. Italija će već u vlastitom interesu svagdje podupirati cijonistički pokret, a osobito na pariškoj konferenciji, jer stvaranje malih država na istoku leži u njezinom interesu. Predleže doduše stanoviti razlozi, koji onemogućuju zastupnicima Italije na mirovnom zboru, da uzmu inicijativu u židovskome pitanju. Italija će podupirati cijonistički pokret kao i armenski, jer se mora predmijevati, da će iz židovske zajednice, čim budu pretpostave dozrele, postati samostalna država.

Balfour o židovskom pitanju i cionizmu.

Kako smo već javili, napisao je britski državni tajnik spoljašnjih djela, Mr. Balfour, predgovor Sokolovljevoj knjizi »Povijest cionizma«, koja će doskora izaći. Donosimo ovaj predgovor, koji glasi:

»Po mojem je mišljenju sumnjivo, da li je od koristi, ako netko, tko nije sam podrjetlom ili po vjeri Židov, kaže samo i jednu riječ kao uvod jednoj knjizi o cionizmu. Ali moj prijatelj, gospodin Sokolov reče mi, da sam mu prije nekog vremena dao povoda očekivanju, da bi mu, kad nadodje vrijeme, iskazao tu malu uslugu. Budući da na to polaže važnost, ne smijem me spriječavati moje osobne sumnje glede važnosti ovakovog predgovora.

Jedino, što me za to osposobljuje, jest, da sam se svagda zanimao za židovsko pitanje i da sam u prvim godinama našega stoljeća, kadno je antisemitizam u istočnoj Evropi bio akutan, najboljim svojim intencijama podupirao gospodina Chamberlaina, koji je tada bio tajnik u kolonijalnom uredu i nastojao da omogući osnutak židovske domaje u istočnoj Africi pod britskim barjakom. Onda se mislilo, da će Židovi, koji su bježali pred progonima, osnovati zajednicu, u kojoj bi mogli prema vlastitom religioznom razvitku tradicionalnim načinom mirno živjeti bez vanjskog spriječavanja i bez straha pred nasiljem.

Ova je osnova bila jamačno dobro mišljena, te je, kako mi se čini, imala mnoge prednosti. Ali je imala ozbiljan nedostatak: Nije bila cionizam. Kušala je, da nađe utočište za ljude židovske religije i židovskog podrijetla u području, koje je daleko od zemlje, u kojoj je ovaj narod nastao, u kojoj se pojavila ova religija. Rasprave, što sam ih vodio sa drom. Weizmannom u mjesecu siječnju god. 1916. uvjeriše me, da se svjetska povijest ne može na ovaj način mimoći i da je, hoće li se za židovski narod, koji je već gotovo devetnaest stoljeća bez otačbine, naći domaja, uzaludno tražiti je na bilo kojem drugom mjestu izvan Palestine.

Ali, moglo bi se pitati, zašto moramo u slučaju Židova uzeti osjećaj za domom jače u obzir, nego li recimo kod kršćana, ili budista? Sve istorijske religije probudjuju osjećaje, koji kružaju oko onih mjesta, što su po riječima i djelima, životu i smrti onih, koji su ih stvorili, postali spomen-mjestima.

Bez sumnje se moraju ovi osjećaji uvijek s poštovanjem susretati, nu nitko ne misli na to, da bi se područja, u kojima leže ova časna mjesta, sistematski i punom brižljivošću imala naseliti duševnim potomcima onih, koji su ta mjesta učinili glasnim. Ako se kroz stoljeća nijesu promijenili posjednici ili stanovnici, onda smo time vrlo zadovoljni. Ako je ali tome drugačije, onda se ne trudimo, da suzdržimo tijek povijesti. Nitko ne će tražiti, da osnujemo budističke kolonije u Indiji, stvorimo domaji budizma, ili, da u korist kršćanstva obnovimo pustolovne križarske voine naših sredovječnih predja. Vrijedi li to za budizam ili kršćanstvo, zašto — mogao bi tkogod pitati — to ne vrijedi u slučaju židovstva i Židova?

Odgovor na to glasi: Jer se radi o različitim slučajevima. Položaj je Židova za-

seban na svoj način. Za njih stoje podrijetlo, vjera i zemlja u takovoj unutarnjoj vezi, kakove nema ni u jednom drugom narodu, u nijedne druge religije i nijedne druge zemlje. U nijednom drugom slučaju ne nalazimo sljedbenike jedne od najvećih religija, koje (govoreći općenito) svijet pozna, samo medju pripadnicima jednoga jedinoga malenoga naroda. Kod nijedne druge religije nije nekadašnji razvoj tako usko skopčan sa dugom političkom istorijom jednog malenog područja usred država, koje su daleko moćnije, nego li bi ovo ikad moglo da bude. Čiljevi i nade nijedne druge religije, koje se očituju u jeziku i predodžbenom krugu, nijesu u svom tumačenju tako ovisni o uvjerenju, da će se jedino iz ove jedne zemlje, jedino po ovoj jednoj istoriji, jedino po ovom jednom narodu nauka po cijelom svijetu raširiti. Uslijed čudnovate i nesretne sudbine jest baš ovaj narod medju svim narodima, koji je posvema sačuvao svoju narodnu svijest, rastavljen od svoje zemlje, putuje kroz sve zemlje, te nije nigdje bio u stanju, da si sam stvori organiziranu socijalnu zajednicu. Samo cionizam — tako bar vjeruju cionisti — može ovu tragičnu sudbinu da ublaži.

(Svršetak slijedi.)

Bilješke.

Izdanja Saveza Cionista. Troškom i nakladom Saveza Cionista Jugoslavije štampame su u obliku brošure:

1. **Potrebe i zahtjevi**, prema referatu dra. Aleksandra Lichta, iznesenog dne 6. siječnja 1919. u zemaljskoj cionističkoj konferenciji u Zagrebu.

2. **Pravilnik Saveza Cionista Jugoslavije i Poslovni red Mjesnih cionističkih organizacija.** — Radi nabave ovih brošura valja se obratiti na S. C. J., Zagreb, Petrinjska ulica 22.

„**Novi život — Трезвеност**“. Primili smo prva tri broja ovoga glasila „Društva apstinenata u Hrvatskoj i Slavoniji“ i „Velelike srpske lože neutralnog gut-templerskog reda“ Glasilo stoji u službi borbe protiv alkoholizma, a izlazi pod pokroviteljstvom povjereništva za socijalnu politiku u Zagrebu. Sadržaj dosada izašlih brojeva biran je i poučan, pa može svakome biti od koristi. Već kao pridatnici one zajednice, koja je od vjkada tražila od svojih članova trezvenost i zaziranje od žestokih pića, preporučamo najtoplije našim čitateljima pretplatu „Novog života — Трезвеност“, a naročito očekujemo, da će naša omladina, koja teži za novim židovskim životom i trezvenim zajedničarskim radom, marljivo čitati glasilo antialkoholičara. — „Novi život — Трезвеност“ izlazi svakog mjeseca. Rukopisi i novac šalju se na adresu: Zagreb, Kipni trg 9. I. Pretplata iznosi godišnje K 5; za đake, radnike i učitelje K 3.50.

Organizacija žid. književnika i umjetnika. U januaru osnovano je u Beču »Udruženje židovskih učenjaka, književnika i umjetnika, Haruah (Duh)«. Stojeći na židovsko-nacionalnom programu, svrha mu je dvojaka: 1. Sabiranje duševnih sila za ciljeve židovskog pokreta i 2. podupiranje članova u stručnim i ekonomskim pitanjima. Udruženje je uredilo odjeljenje za pravnu zaštitu i otvoriti će doskora vlastiti dom, koji će stojati u službi društve-

nosti i kulturnih zadataka. Predsjednikom novog udruženja izabran je privatni docent dr. Harry Torczyner. Adresa glasi: Wien I., Concordiaplatz 4. Café Industrielien.

»**Jüdische Jugendblätter**«. Prvi broj ovog novog židovskog omladinskog lista izašao je s biranim sadržajem. Suraduju ugledni pedagozi, učenjaci, rabini i književnici. List izlazi dvaput mjesečno. Adresa: Jüdisches Jugendheim. Wien II. Obere Donaustrasse 91. Stiege II., Stock I.

FANIKA POLLAK
JOSIP FELDBAUER

zaručeni

Daruvar.

Zagreb.

U ožujku 1919.

A. STAFFETTA naslj. FILIP BRUM

ZAGREB, Petrinjska ulica 3. :: Telefon br. 12—19.

Proizvodnja uložaka od žica za krevete, te skraćivanje i natezanje istih, kao i svi ostali bravarski i mehaničarski poslovi primaju na brzu i solidnu izradbu.

Advokat

Dr. Rudolf Kohn

povratio se iz vojništva i otvorio je svoju odvjetničku pisarnu u

Brodu na Savi.

Oglas natječaja.

Kod židovske bogoštovne općine u Travniku otvara se natječaj na mjesto vjeroučitelja, koji mora uz to da zastupa i rabinera. Natjecatelji moraju svakako poznavati perfektno hebrejski i srpsko-hrvatski jezik, a mogu biti i Aškenazi ako su u stanju moliti besprikorno prema sefardskom izgovoru.

Ponude sa opširnim podacima o osobi natjecatelja, njegovim naukama, dosadašnjem službovanju i zahtjevima, neka se šalju na židovsku bogoštovnu općinu u Travnik.

Eventualni putni trošak platit će se samo onim, koji budu pismeno pozvan da dodju u Travnik.

Travnik, dne 20. Januara 1919. — 19. Šebat 5679.

ŽIDOVSKA TRGOVAČKA I OBRTNA BANKA D. D. TUZLA.

Otpočela je svojim radom dne 1. februara 1919. te je otvorila dne 1. marta iste godine svoju

filijalu u Bjelini.

Obavljaju se svi bankovni poklovi. :: Naročito robno odijeljenje!

Za p. n. publiku najpovoljniji uslovi i najkulantnije provedenje sviju naloga.

Telefon interurban 122.

TVORNICA ŠTAMPILJA
ŠANDOR SCHNELLER

REZBAR — GRAVEUR

ZAGREB

MARIJE VALERIJE ULICA BROJ 6.

Najeftinije vrelo za nabavu pa-
 pira, pisaćeg pribora, svih mo-
 gućih razglednica na veliko je:

Umjetničko nakladni zavod

„Merkur“

Zagreb, Ilica 31.

Prva hrvatska štedionica

Osnovana godine 1846.

Dionička glavica: - u Zagrebu. - Pričuve: K 20,000.000.— K 37,000.000.—

Iznos uložaka na preko 300,000.000.—

PODRUŽNICE: Bjelovar, Brod n/S., Cirkvenica, Daruvar, Djakovo
 Delnice, Gjurjevac, Ilok, Karlovac, Kraljevica, Novi, Ogulin, Os-
 ijek gornji grad, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Sv. Ivan Zelina, Varaž-
 din, Velika gorica, Vinkovci, Virje, Virovitica, Vukovar, Zemun
 ISPOSTAVE: Osijek donji grad, i Vinica, mjenjačnica Zagreb
 Ilica br. 5.

Prima uloške na knjižice i na tekući račun.
 Eskomptira mjenice i devize.

Prima na inkaso tu- i inozemne mjenice.

Podijeljuje hipotekarne zajmove na kuće i na nekretnine.

Izdaje 4 $\frac{1}{2}$ %-tne založnice

koje imaju oprost od poreza, pupilarnu sigurnost
 i jamčevnu sigurnost.

Mjenjačnica

Prve hrvatske štedionice, Ilica 5.

Prodaje i kupuje sve vrsti srećaka, vrijednosnih papira,
 zlatnog, srebrelog te papirnato novca, unovčuje kn-
 pone besplatno. Obavlja burzovne naloge. Izdaje čekove
 i kreditna pisma, te obavlja isplate na temelju i akreditiva
 na sva tu- i inozemna mjesta vrlo kulantno.

Prodaje sve vrsti srećaka na obročno otplaćivanje naj-
 kulantnije. Izdaje promese na sve vrsti srećaka. Pre-
 uzima reviziju srećaka i vrijednosnih papira besplatno.
 Osigurava srećke proti gubitku u tečaju. — Preuzima
 u pohranu vrijednosne papire. Iznajmljuje pojedine pre-
 tince Safe-pohrane.

Glavna kolektura kr. povl. razredne lutrije.
 Prodaja srećaka kr. držav. lutrije.

Hrv. sveopća kreditna banka

dioničarsko društvo

u ZAGREBU, Ilica 25, i podružnica u Karlovcu

Uloške

preuzimje uz najpovoljnije uka-
 maćenje na uložne knjižice ii
 na tekući račun, te ih bez ob-
 zira na postojeće ii buduće usta-
 nove moratorija ispaćuje.

Svi u bankovnu struku zasjecajući
 poslovi obavljaju se najkulantnije.

Posebno odijelenje za prodaju sladora

Zagreb, tel. br. 621, 7371 1590.

Karlovac, telefon br. 79

Utemeljena god. 1868.

Utemeljena god. 1868.

HRVATSKA ESKOMPTNA BANKA

Ilica broj 3. ZAGREB Ilica broj 3.

Dionička glavica 13.4 milijuna kruna.

Pričuve 5,6 milijuna kruna.

Bankovni odjel.

Eskomptira mjenice i de-
 vize.

Prima novac na ukamaćenje
 na uložne knjižice, doznačnice ili
 tekući račun, te doznačuje is-
 plaćivanja na sva tržišta tu i
 inozemstva.

Izdaje kreditna pisma na tu
 nozemstvo.

Odio za šumske poslove.

Podržaje vlastite pilane za
 proizvodnju svih vrsti hrastove i
 bukove rezane gradje.

Podržaje ljuštionu za proiz-
 vodnju papcon.

Preuzima u pohranu vrijed-
 nosne papire i stavlja stranka-
 ma na uporabu posebno ure-
 djene blagajne (Safe-Depot)
 pod ključem same stranke i su-
 zatvorom zavoda uz umjerenu
 pristobu.

Proizvodnja exportnesklade
 i drva za gorenje na veliko
 i t. d.

Financira šumske poslove.

Mjenjačnica.

Kupuje i prodaje vrijednosne
 papire.

Kupuje i prodaje inozemni
 kovani i papirni novac.

Isplaćuje predjmove na za-
 log vrijednosnih papira.

Unovčuje kupone te izžre-
 bane papire i srećke.

Prodaje na obročnu otplatu
 srećke svake vrsti po jedan ili
 po više komada prema izboru

kupca s bezodvlačnim pravom
 igre.

Prodaje vlastite 4 $\frac{1}{2}$ % založ-
 nice koje su pupilarno sigurne,
 sposobne za svake vrsti jamče-
 vine, kao i za vojno-ženidbene
 jamčevine, te su vrlo podesen
 za koristonosno ulaganje prišted-
 nja. Obavlja besplatno evidencu
 žrebanja srećaka i drugih žre-
 banju podvrženih papira.

Hipotekarni odjel.

Podjeljuje na zemljišni posjed,
 a u većim gradovima i nanajam-
 ne kuće Hipotekarne zajmove
 na amortizaciju.

Podjeljuje na temelju grad. na-
 crta i troš. u većim gradovima
 Amortizacione zajmove kao
 gradjevne vjeresije.

Podružnice: u Osijeku, u Vinkovcima i Petrinji.

Javno skladište: u Zagrebu.